

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΠΡΟΛΟΓΟΣ	11
----------------	----

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

ΘΕΩΡΗΤΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ ΤΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ	15
--	----

1. Η γλώσσα ως μέσο επικοινωνίας και η διεπιστημονική μελέτη της	15
2. Βασικά χαρακτηριστικά της γλώσσας	22
Α. Λόγος και ομιλία	22
Β. Σημαίνον και σημαινόμενο.....	27
Γ. Γενικώς αποδεκτά χαρακτηριστικά της γλώσσας	28
Δ. Η εμφάνιση της ανθρώπινης γλώσσας και οι προσπάθειες διδασκαλίας λεκτικής και μη λεκτικής επικοινωνίας σε ζώα	30
Ε. Ανθρώπινο και ζωικό γλωσσικό σύστημα: μια σύγκριση	34
3. Θεωρίες για τη διαδικασία κατάκτησης της γλώσσας	38
Α. Η θεωρία της συμπεριφοράς ή εμπειριοκρατική	38
Β. Η γενετική θεωρία	40
Γ. Νεότερες γνωστικές θεωρίες	43
4. Θεωρίες για τη σχέση των γλωσσικών με τα κοινωνικά φαινόμενα	46
Α. Η θεωρία του Bernstein	46
Β. Οι απόψεις του Labov	51
Γ. Άλλες ερευνητικές μελέτες	54
5. Θεωρίες για τη σχέση της γλώσσας με τη σκέψη	56
Α. Η μιχελβιοριστική άποψη	58
Β. Η θεωρία της γλωσσικής σχετικότητας	58
Γ. Η εξάρτηση της γλώσσας από τη σκέψη	62

Δ. Η θεωρία του Vygotsky	64
Ε. Γνωστικές διαστάσεις των χρήσεων του λόγου	66
Βιβλιογραφία	70

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

Ο ΡΟΛΟΣ ΤΟΥ ΕΓΚΕΦΑΛΟΥ

ΣΤΗΝ ΚΑΤΑΚΤΗΣΗ ΤΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ	73
1. Η κατάκτηση της μητρικής γλώσσας	73
Α. Γλωσσικές ικανότητες και εγκεφαλικά ημισφαίρια	73
Β. Ατομικές διαφορές στην εγκεφαλική ασυμμετρία ως προς τη γλώσσα	76
Γ. Η υπόθεση της κρίσιμης ηλικίας για την κατάκτηση της μητρικής γλώσσας	71
2. Η κατάκτηση μιας δεύτερης γλώσσας	82
Α. Τύποι διγλωσσίας	83
Β. Ατομικές διαφορές στην εκμάθηση μιας δεύτερης γλώσσας	87
3. Η κατάκτηση μιας τρίτης γλώσσας (τριγλωσσία/πολυγλωσσία)	95
Α. Μοντέλα παραγωγής τρίτης γλώσσας και πολυγλωσσίας	96
Β. Ατομικές διαφορές στην εκμάθηση μιας τρίτης γλώσσας	103
Βιβλιογραφία	109

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

Η ΚΑΤΑΚΤΗΣΗ ΤΟΥ ΓΛΩΣΣΙΚΟΥ ΜΗΧΑΝΙΣΜΟΥ	119
1. Τα στάδια της γλωσσικής κατάκτησης	119
2. Φυσιολογική γλωσσική ανάπτυξη στη νηπιακή, παιδική και εφηβική ηλικία	122
Α. Φυσιολογική γλωσσική ανάπτυξη στη νηπιακή ηλικία	123
Β. Φυσιολογική γλωσσική ανάπτυξη στην παιδική ηλικία	126

Γ. Φυσιολογική γλωσσική ανάπτυξη στην εφηβική ηλικία	128
3. Ανάπτυξη των δομικών μηχανισμών της γλώσσας	134
Α. Τα συστατικά στοιχεία της γλώσσας	134
Β. Η κατάκτηση του φωνολογικού μηχανισμού	137
Γ. Η κατάκτηση του μηχανισμού της γραμματικής	142
Δ. Η κατάκτηση του σημασιολογικού μηχανισμού	146
Ε. Παράγοντες που συμβάλλουν στη φωνολογική, συντακτική και σημασιολογική γλωσσική ανάπτυξη	160
Βιβλιογραφία	164

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4

ΓΛΩΣΣΑ, ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΠΑΙΔΕΙΑ	171
1. Η δημιουργία της επίσημης γλώσσας ενός κράτους και η κοινωνική της καταξίωση	171
2. Ιδιαιτερότητα, καταγωγή και εξέλιξη της ελληνικής γλώσσας.....	174
3. Παιδεία και εκπαίδευση	179
4. Μεθοδολογική προσέγγιση της διδασκαλίας του γλωσσικού μαθήματος	183
Α. Ο μαθητής ως βασικός παράγοντας στη διδασκαλία του γλωσσικού μαθήματος	183
Β. Ο ρόλος του εκπαιδευτικού	191
Γ. Η ανάπτυξη των γλωσσικών δεξιοτήτων	192
Δ. Οι στόχοι της διδασκαλίας του γλωσσικού μαθήματος	218
Βιβλιογραφία	222